

QUAN ĐIỂM CỦA ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM VỀ PHONG TRÀO CÁNH TÀ Ở MỸ LATINH HIỆN NAY

TS THÁI VĂN LONG*

Là một bộ phận cấu thành hữu cơ của phong trào cách mạng thế giới, Đảng Cộng sản Việt Nam một mặt thường xuyên nhận được sự cổ vũ, động viên giúp đỡ về vật chất và tinh thần của các lực lượng cách mạng ở khắp các châu lục, trong đó có nhân dân các nước Mỹ Latinh; mặt khác, luôn quan tâm theo dõi sát sao, từng bước phát triển của các đảng cánh tả và phong trào cánh tả ở Mỹ Latinh hiện nay.

Quan điểm nhất quán xuyên suốt trong nhận định đánh giá và xúc tiến quan hệ hợp tác với các đảng cánh tả và phong trào cánh tả ở Mỹ Latinh hiện nay của Đảng Cộng sản Việt Nam là: Các đảng cộng sản cánh tả ở Mỹ Latinh nói riêng và phong trào cánh tả hiện nay ở Mỹ La tinh nói chung là bạn bè truyền thống có quan hệ tốt đẹp từ lâu với Đảng Cộng sản Việt Nam và cách mạng Việt Nam. Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng (4 - 2006) khẳng định quan điểm thực hiện nhất quán đường lối đối ngoại độc lập tự chủ, hoà bình, hợp tác và phát triển; chính sách đối ngoại rộng mở, đa phương hoá, đa dạng hoá các quan hệ quốc tế. Đồng thời, Đại hội tiếp tục xác định: "... cùng cố và tăng cường quan

hệ với các đảng cộng sản, công nhân, đảng cánh tả; các phong trào độc lập dân tộc, cách mạng và tiến bộ trên thế giới"¹.

Thực hiện nhất quán đường lối đó, trong những năm qua, Đảng Cộng sản Việt Nam thắt chặt tình đoàn kết hữu nghị với các lực lượng cánh tả Mỹ Latinh, tăng cường hoạt động trao đổi kinh tế, thương mại, khoa học công nghệ, giáo dục, y tế... Thực hiện chủ nghĩa quốc tế của giai cấp công nhân trong điều kiện, hoàn cảnh mới, bằng thực tiễn sinh động và thành tựu của hơn 20 năm đổi mới, Đảng ta đã góp phần không nhỏ vào quá trình phục hồi, củng cố phong trào cộng sản, công nhân quốc tế hiện nay. Các đảng cộng sản, các lực lượng cánh tả tiến bộ cầm quyền và nhân dân Mỹ Latinh đều có tình cảm tốt đẹp và sâu sắc đối với Việt Nam, đánh giá cao những thành tựu đổi mới của Việt Nam. Các chính phủ cánh tả tiến bộ và các đảng cộng sản, cánh tả đang cầm quyền ở nhiều nước Mỹ Latinh hiện nay rất quan tâm tìm hiểu kinh nghiệm Việt Nam, đặc biệt là kinh nghiệm trong việc giải quyết các vấn đề bức thiết như: xây dựng mặt trận đoàn kết dân tộc, xoá đói giảm nghèo, phát triển kinh tế nhiều thành phần... Phó trưởng Ban đối ngoại Trung ương Cuba nhân mạnh: sự hiện diện của Việt Nam

* Học viện CT-HC Quốc gia Hồ Chí Minh

ở khu vực là rất quan trọng, bởi Việt Nam có uy tín và có nền kinh tế phát triển nhanh; kinh nghiệm của Việt Nam có thể để các nước Mỹ Latinh tham khảo. Thành công của chuyến thăm 4 nước Mỹ Latinh (Chi lê, Braxin, Cuba, Vêvêzuêla) của đồng chí Nông Đức Mạnh, Tổng Bí thư Đảng Cộng sản Việt Nam (5 - 2007) là một minh chứng cho quan điểm nhất quán của Đảng Cộng sản Việt Nam trong quan hệ với các Đảng cánh tả Mỹ Latinh - là bạn bè truyền thống, thủy chung, đoàn kết ủng hộ giúp đỡ lẫn nhau theo tinh thần bình đẳng, hữu nghị, tôn trọng lẫn nhau, đảm bảo lợi ích dân tộc chân chính, kết hợp với chủ nghĩa quốc tế của giai cấp công nhân trong điều kiện mới.

Với quan điểm coi nhau là bạn bè truyền thống, có trách nhiệm ủng hộ và giúp đỡ lẫn nhau trên bước đường phát triển của mỗi nước, Đảng Cộng sản Việt Nam đánh giá, nhìn nhận phong trào cánh tả Mỹ Latinh dưới những góc độ:

Thứ nhất: Phong trào cánh tả Mỹ Latinh hiện nay là một trào lưu chính trị mới mang tính cách mạng đang có những bước phát triển mạnh mẽ "đã làm cho quần chúng nhân dân các nước thấy được sự cần thiết phải thực hiện những cải cách sâu rộng, từ bỏ mô hình kinh tế chủ nghĩa tự do mới, thực hiện dân chủ và tiến bộ xã hội"². Thực tiễn cho thấy các lực lượng cánh tả và các đảng cộng sản ở Mỹ Latinh trong những năm gần đây đã thay đổi phương thức đấu tranh, chuyển từ đấu tranh vũ trang sang chú trọng vận động quần chúng nhân dân, thấy được sự cần thiết khách quan phải thực hiện những cải cách sâu rộng trên các lĩnh vực kinh tế - xã hội, thực hiện dân chủ, công bằng và tiến bộ xã hội. Chính bằng đường lối đúng đắn đó, các

lực lượng cánh tả đã làm dấy lên một phong trào nhân dân mạnh mẽ lật đổ các chính phủ cánh hữu, đưa các lực lượng cánh tả lên cầm quyền thông qua các cuộc bầu cử (Tính đến tháng 4 - 2008 đã có 11 đảng cánh tả trở thành đảng cầm quyền thông qua con đường này). Đây thực sự là bước phát triển mới của phong trào cánh tả Mỹ Latinh, đồng thời trở thành một hiện tượng nổi bật trong thực tiễn chính trị thế giới từ "sau chiến tranh lạnh" đến nay.

Thứ hai, Đảng Cộng sản Việt Nam đánh giá cao công cuộc cải cách kinh tế - xã hội sâu rộng ở các nước Mỹ Latinh có đảng cánh tả nắm quyền. Ấn tượng của trào lưu cánh tả Mỹ Latinh không chỉ dừng lại ở thắng lợi trong các cuộc bầu cử, mà còn thể hiện qua việc thực hiện những chính sách kinh tế - xã hội có xu hướng tiến bộ. "Các chính phủ cánh tả ở các nước Mỹ Latinh đã tiến hành các cải cách kinh tế - xã hội sâu rộng, theo hướng từ bỏ mô hình kinh tế chủ nghĩa tự do mới, thực hiện dân chủ hoá và kinh tế thị trường đi đôi với giải quyết các vấn đề xã hội; đấu tranh chống phân biệt màu da; điều chỉnh một số luật theo hướng coi trọng lợi ích quốc gia và có lợi cho người lao động... đã thu được những kết quả bước đầu tích cực; kinh tế phục hồi và có mức tăng trưởng khá; chính trị đi dần vào ổn định; đời sống nhân dân được cải thiện; tỷ lệ mù chữ giảm mạnh..."³.

Về đối ngoại, nhiều chính phủ cánh tả thực thi chính sách đối ngoại mềm dẻo, linh hoạt hơn, thúc đẩy hợp tác đa phương. Tuy chưa thoát khỏi sự lệ thuộc vào Mỹ, nhưng chính sách đối ngoại của các chính phủ cánh tả đã thể hiện rõ xu hướng độc lập hơn với

Mỹ. Xu hướng liên kết ở khu vực này khá rõ nét: Cuba, Bôlivia và Vê-nê-zuê-la ký Hiệp ước thương mại (ALBA), thách thức ý tưởng thành lập khu vực mậu dịch tự do cho toàn châu Mỹ của Mỹ. Hội nghị bốn nước Braxin, Áchentina, Vê-nê-zuê-la và Bôliva, thúc đẩy liên kết Mỹ Latinh trong khuôn khổ thị trường chung Nam Mỹ (MERCOSUR) tăng cường hợp tác với Cuba, mở rộng hợp tác với EU; Trung Quốc, Nhật Bản và các nước khác. Có thể đánh giá rằng: "Ở mức độ này hay mức độ khác, các chính phủ cánh tả, tiến bộ ở các nước Mỹ La tinh đều đang tiến hành các cuộc cải cách mang tính dân tộc, dân chủ, nhằm củng cố độc lập dân tộc và chủ quyền quốc gia, mở rộng dân sinh, dân chủ, nâng cao vị thế nước mình trên trường quốc tế"⁴.

Thứ ba, các lãnh tụ cánh tả đang đóng vai trò quyết định trong việc tập hợp và dẫn dắt phong trào đấu tranh của đông đảo các tầng lớp nhân dân trong nước và khu vực, mở đường và định hướng cho phong trào cánh tả Mỹ Latinh. Mỹ Latinh là khu vực có truyền thống "chủ nghĩa thù lĩnh" khá đậm nét. Vai trò thù lĩnh rất quan trọng, mang tính quyết định thành bại của một tiến trình cách mạng. Với các thù lĩnh, trong những năm qua người dân Mỹ Latinh thấy được những lợi ích mà cách mạng đem lại cho họ. Chính vì vậy mà họ sẵn sàng xuống đường đấu tranh, thúc đẩy và bảo vệ tiến trình cải cách, bảo vệ lãnh tụ và bảo vệ các quyền của họ: Trong phong trào cánh tả Mỹ La tinh hiện nay nổi lên một hiện tượng đặc biệt là Vê-nê-zuê-la với vai trò "thù lĩnh" của Tổng thống Hugô Chavez. "Chính phủ của Tổng thống Hugô Chavez đã lựa chọn con đường đẩy mạnh cải cách với

các bước đi ngày càng triệt để hơn, tách khỏi quỹ đạo gắn với Mỹ trước đây... thiết lập quan hệ chiến lược với Cuba và tuyên bố quá độ đi lên chủ nghĩa xã hội"⁵.

Thứ tư, phong trào cánh tả Mỹ Latinh đã tạo ra được những hình thức liên kết tập hợp lực lượng cách mạng mới. Có thể khẳng định: Xu hướng cánh tả ở Mỹ Latinh không thể phát triển thành một cao trào như ngày nay nếu không thiết lập được những hình thức tập hợp lực lượng mới, thông qua các diễn đàn, hội nghị quốc tế để tranh thủ sự đoàn kết, ủng hộ của các lực lượng cách mạng tiến bộ trong khu vực và trên thế giới.

Hoạt động gần hai thập kỷ vừa qua của Diễn đàn Sao Paolô, của các hội thảo quốc tế: "Các đảng chính trị và một xã hội mới"; "Toàn cầu hoá và những vấn đề của sự phát triển"... cũng như các cuộc gặp gỡ, trao đổi kinh nghiệm song phương giữa các đảng cánh tả, cộng sản trong và ngoài khu vực Mỹ Latinh là những biểu hiện sinh động của tình đoàn kết và ủng hộ quốc tế đối với các lực lượng cách mạng và tiến bộ Mỹ Latinh.

Từ những đánh giá nêu trên, Đảng Cộng sản Việt Nam đưa ra một số nhận định về triển vọng của phong trào cánh tả Mỹ Latinh hiện nay:

Một là: Phong trào cánh tả ở Mỹ Latinh hiện nay "còn non trẻ", vẫn đứng trước nguy cơ. Triển vọng tới đây tùy thuộc rất nhiều vào khả năng chèo lái, tiếp tục đẩy mạnh cải cách cả về kinh tế - xã hội và chính trị của các lãnh tụ, các chính phủ cánh tả tiến bộ ở Mỹ Latinh; vào việc xây dựng một chính đảng mạnh làm nòng cốt chính trị cho tiến trình cải cách; vào việc xây dựng và củng cố khối liên kết, hợp tác, hỗ trợ, giúp đỡ lẫn

nhau giữa các nước Mỹ Latinh, cũng như sự ủng hộ quốc tế của các lực lượng cách mạng, cánh tả và tiến bộ trên thế giới.

Hai là: Sự phát triển mạnh mẽ của lực lượng cánh tả ở khu vực Mỹ Latinh gần đây là một nhân tố thuận lợi mới cho sự phát triển quan hệ giữa nước ta với khu vực Mỹ Latinh. Tiềm năng hợp tác kinh tế - thương mại giữa các nước trong khu vực với Việt Nam còn rất lớn. Các nước trong khu vực đều mong muốn mở rộng quan hệ với Việt Nam. Hàng hoá của Việt Nam được chấp nhận và có khả năng cạnh tranh tại thị trường Mỹ Latinh.

Ba là: Còn nhiều vấn đề cần nghiên cứu tiếp về phong trào cánh tả ở Mỹ Latinh song những diễn biến những năm gần đây là những nét mới thể hiện sự phục hồi của lực lượng cộng sản, cánh tả ở khu vực này¹. Những bước phát triển mới này là thực tế sinh động tạo cơ sở cho niềm tin vào sự thắng lợi của cuộc đấu tranh vì các mục tiêu mang tính thời đại là: hoà bình, độc lập dân tộc, dân chủ và tiến bộ xã hội.

Đảng Cộng sản Việt Nam mong muốn mở rộng, tăng cường quan hệ với các đảng cộng sản, các đảng cánh tả trong phong trào cánh tả Mỹ Latinh, coi các đảng cánh tả ở các nước Mỹ Latinh là bạn bè truyền thống có quan hệ hữu nghị tốt đẹp từ lâu. Với tinh thần quốc tế vô sản, Đảng Cộng sản Việt Nam xác định trách nhiệm ủng hộ, giúp đỡ phong trào cánh tả Mỹ Latinh trong điều kiện hoàn cảnh quốc tế mới, phù hợp với lợi ích chung của các dân tộc và lợi ích của cách mạng thế giới.

1. Đảng Cộng sản Việt Nam: *Văn kiện Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X*, CTQG, H, 2006, tr.113

2, 3, 4, 6. Ban Tư tưởng - Văn hoá Trung ương: *Tài liệu tham khảo phục vụ nghiên cứu Nghị quyết Đại hội đại biểu toàn quốc lần thứ X của Đảng*, CTQG, H, 2006, tr.14-15, 15, 16, 16

5. Nguyễn Mạnh Hùng: “Trào lưu cánh tả ở Mỹ Latinh và công cuộc xây dựng chủ nghĩa xã hội thế kỷ XXI ở Vênêzuêla”, *Tạp chí Lý luận chính trị*, số 9-2007, tr.72.

5 ĐƯỜNG MÒN HỒ CHÍ MINH

(Tiếp theo trang 69)

5 đường mòn Hồ Chí Minh đã phác họa một cách tổng quan không chỉ Đường mòn Hồ Chí Minh - Đường Trường Sơn, Đường Hồ Chí Minh trên biển mà còn cả về các loại đường chuyên sức mạnh vật chất và tinh thần của Hậu phương lớn miền Bắc vào Tiền tuyến lớn miền Nam và chiến trường Nam Đông Dương nói chung, trong đó như tổng kết của Bộ Chính trị: “Đường 559 là một nhân tố quyết định để đưa sức mạnh cả nước vào cuộc chiến đấu chống đế quốc Mỹ xâm lược”².

Xin trân trọng giới thiệu cuốn sách quý này với bạn đọc.

VƯƠNG HỒNG

1. Xem các bài của Đại tướng Võ Nguyên Giáp, Giáo sư Ngô Vi Thiện trong *Đường Hồ Chí Minh một sáng tạo chiến lược của Đảng*, Nxb QĐND, H, 1999, tr. 18 và 117; Hồi ức của Thiếu tướng Võ Bầm: *Những nẻo đường kháng chiến*, NXB QĐND, H, 2001, tr.112.

2. Ban Chỉ đạo tổng kết chiến tranh trực thuộc Bộ Chính trị: *Tổng kết cuộc kháng chiến chống Mỹ, cứu nước - thắng lợi và bài học*, CTQG, H, 1995, tr. 205.